

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

OKTAŞ VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE DAVASI

*(Başvuru No. 14604/05, 14609/05, 28820/05, 28822/05, 40338/05, 42038/05, 45287/05 ve
45297/05)*

KARAR

STRAZBURG

18 Mayıs 2010

KESİNLEŞMİŞ KARAR

18/08/2010

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşmiş olup bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayriresmi çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OKTAŞ VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE KARARI

Oktaş ve diğerleri/Türkiye davasında,

Başkan

Françoise Tulkens,

Yargıçlar

Ireneu Cabral Barreto,

Vladimiro Zagrebelsky,

Danutė Jočienė,

Dragoljub Popović,

Işıl Karakaş,

Nona Tsotsoria,

ve *Yazı İşleri Müdürü* Sally Dollé'nin katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölümü), Daire olarak toplanarak, 27 Nisan 2010 tarihinde gerçekleştirdiği müzakereler neticesinde, anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (No. 14604/05, 14609/05, 28820/05, 28822/05, 40338/05, 42038/05, 45287/05 ve 45297/05) sekiz davanın temelinde, Türk vatandaşı olan elli üç başvuranın ("başvuranlar") İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuruları bulunmaktadır. Başvuranların isimleri, doğum tarihleri, başvuru tarihleri ve başvuruları işbu kararın 2. ekinde yer almaktadır.

2. Başvuranlar Gaziantep Barosuna bağlı yapan Avukat M.S. Yıldız tarafından temsil edilmektedirler. Türk Hükümeti ("Hükümet") kendi görevlisi tarafından temsil edilmektedir.

3. İkinci Daire Başkanı, 7 Mayıs 2008 tarihinde başvuruları Hükümete tebliğ edilmesine karar vermiştir. Sözleşme'nin 29. maddesinin 1. fıkrası gereğince ilgili Daire tarafından davanın esası ve kabul edilebilirliği hakkında birlikte karar verilmesi kararlaştırılmıştır.

OLAY

4. Başvuranlar Gaziantep’te ikâmet etmektedirler. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (“idare”) baraj inşaatı için Nizip bölgesinde (Gaziantep) kamulaştırma yapılmasına karar vermiştir.

5. İdare, bu karar uyarınca 1998 yılından itibaren başvuranlara ait arazilerin istimlâk edilmesine başlamış olup, bilirkişi heyeti tarafından istimlâk için belirlenen tazminatın ödemesini gerçekleştirmiştir. Başvuranlar idare tarafından ödenen tutarlara itiraz edip her biri kendi adlarına Nizip Asliye Hukuk Mahkemesinde (“mahkeme”) kamulaştırma için ödenen tazminatın arttırılması adına dava açmışlardır. Mahkeme, farklı tarihlerde verdiği kararlarla başvuranların taleplerini haklı bulmuş ve başvuranlara istimlâkın gerçekleştiği tarihten itibaren yasal gecikme faizi ile birlikte ek bir tazminatın ödenmesine karar vermiştir. Bu kararlar, Yargıtay tarafından onanmış ve idare Ekim 2004 tarihinden itibaren başvuranlara söz konusu tazminatları ödemeye başlamıştır.

6. İç hukukta yürütülen davaların ayrıntıları daha iyi anlaşılması amacıyla, dava sürelerinin ve ödeme yapılmayan tahmini dönemlerin ele alındığı tablo işbu kararın 1. ekinde yer almaktadır.

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

7. Mahkeme, başvurulardaki olayların ve davanın esasına ilişkin sorunların benzerliklerini dikkate alarak başvuruların birleştirilmesinin gerekli olduğu kanaatinde olduğundan, bunların tek bir kararda birlikte incelenmesine karar vermiştir.

8. Öncelikle başvuranlar Türkiye’de çok yüksek olan enflasyon oranına karşılık olarak gecikme faizlerinin yetersizliği sebebiyle Sözleşme’ye Ek 1. No.lu Protokolün 1. maddesinin ihlal edildiği iddia etmektedirler. Öte yandan başvuranlar, Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ileri sürerek tazminat davalarının aşırı sürelerinden özellikle idarenin lehlerine verilen kesin kararların icrasını uzun bir süre boyunca göz ardı etmesinden şikâyet etmektedirler.

9. Mahkeme, *Akkuş/Türkiye* kararında (9 Temmuz 1997, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1997-IV) uygulanan hesaplama şeklini dikkate alarak ve ilgili ekonomik veriler ışığında başvuranların hiçbir ciddi kayba uğramadıklarını tespit etmektedir. Başvuranlara ödenen tazminat tutarları, istimlâk edilen arazinin piyasa değerinin tamamına karşılık gelmektedir

OKTAŞ VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE KARARI

(bk., birçok karar arasında, *Hüsnü Akçakaya ve diğerleri/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 16630/03, 29 Ocak 2009).

Sonuç olarak başvuruların bu kısmı Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları bağlamında açıkça dayanaktan yoksun olması gerekçesiyle reddedilmelidir.

10. Hükümet, *Kambur/Türkiye* davasına (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 34889/03, 13 Haziran 2006) atıfta bulunarak Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına ilişkin şikâyet ile ilgili olarak başvuruların mağdur sıfatı taşıması ve şikâyetlerin dayanaktan yoksun olması nedeniyle başvuruların kabul edilemez olduğuna karar vermeye Mahkeme'yi davet etmektedir. Hükümet, başvuruların herhangi bir maddi kayıba maruz kalmadıklarını tespit ederek Mahkeme'nin Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası açısından idarenin ek tazminat ödemesindeki gecikmeyi dikkate almaması gerektiğini savunmaktadır.

11. Mahkeme, Hükümetin atıfta bulunduğu davanın aksine, başvuruların Türkiye'de çok yüksek olan enflasyon oranına karşılık olarak gecikme faizlerinin yetersizliği ile birlikte Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası kapsamındaki tazminat davalarının aşırı süresinden şikâyet ettiğini tespit etmektedir (*Ak/Türkiye* ile karşılaştırma, No. 27150/02, 31 Temmuz 2007). Dolayısıyla Mahkeme Hükümetin bu itirazını kabul etmemektedir. Bu nedenle Mahkeme başvuruların bu kısmının esas bakımından incelemeye tabi tutulması gerektiği kanaatindedir. Öte yandan Mahkeme başvuruların bu kısmının herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle örtüşmediğini tespit ederek kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir.

12. Mahkeme esas hakkında, somut olayda olduğu gibi benzer konuları ele alan davaları birçok defa incelemiş olup Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğini tespit etmiştir (bk. örnek olarak, *Bourdov/Rusya*, No. 59498/00, AİHM 2002III, *Romachov/Ukrayna*, No. 67534/01, 27 Temmuz 2004 ve *Kuzu/Türkiye*, No. 13062/03, 17 Ocak 2006). Mahkeme mevcut davada da durumun bu şekilde olduğunu kaydetmektedir.

13. Somut olayda Mahkeme, idarenin kesinleşmiş yerel mahkeme kararından itibaren bir yıl yedi ay ve dört yıl on aya kadar bir süre boyunca istidlâk için başvuruların ek ödemesini geciktirdiğini tespit etmektedir. Şüphesiz idarenin bir ödeme yapmadan önce belirli bir süreye ihtiyacı olduğu kabul edilebilir. Ancak bu süre makul süreyi aşmamalıdır (bk. *Ak*, anılan, § 26). Bu bağlamda Mahkeme, konu hakkındaki içtihadını dikkate aldığı anda (*ibidem*), söz konusu icra edilmeme sürelerinin makul olarak değerlendirilemeyeceğini tespit etmektedir.

14. Dolayısıyla Mahkeme, ulusal makamların kesinleşmiş olan mahkeme kararlarını makul süre içerisinde uygulamayı ihmal ederek, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasındaki hükümlerin yararlı etkilerini kısmı olarak etkisiz hale getirdikleri kanaatindedir.

15. Dolayısıyla bu madde ihlal edilmiştir.

16. Geriye Sözleşme'nin 41. maddesinin uygulanması konusu kalmaktadır. Bu bağlamda Mahkeme, başvuranların, 25 Eylül 2009 tarihli bir yazıyla davet edilmelerine rağmen, bu çerçevede kendilerine verilen sürede herhangi bir adil tazmin talebinde bulunmadıklarını gözlemlemektedir. Dolayısıyla Mahkeme içtüzüğünün 60. maddesinin 2. ve 3. fıkraları uyarınca başvuranlara adil tazmin olarak bir meblağ ödenmesine gerek olmadığı kanaatindedir (*Mehdi Zana/Türkiye*, No. 29851/96, §§ 25-27, 6 Mart 2001, *Willekens/Belçika*, No. 50859/99, § 27, 24 Nisan 2003, et *Roobaert/Belçika*, No. 52231/99, § 24, 29 Temmuz 2004).

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuruların birleştirilmesine;
2. Başvuruların, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına ilişkin şikâyet ile ilgili olarak kabul edilebilir, diğer kısımlarının kabul edilemez olduğuna;
3. Başvuruların her birinde Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş; İtüzüğün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 18 Mayıs 2010 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Sally Dollé Françoise
Yazı İşleri Müdürü

Tulkens
Başkan

OKTAŞ VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE KARARI

EK 1

Başvuru N° ve Başvuranların İsmi	Asliye Hukuk Mahkemesine Başvuru Tarihi	Karar Tarihi	Yargıtay Tarafından Onanma Tarihi	İdare Tarafından İcra Tarihi	Etkisiz Addedilen Dönem de Dâhil Olmak Üzere Bütün Dava Süresi	Etkisiz Addedilen Dönem
14604/05 Ali Oktaş ve diğerleri (Erenköy Köyü, 104 Nolu Ada 413, 104 Nolu Parsel)	31.05.2000	30.07.2001	28.01.2002	05.10.2004	4 yıl, 5 ay, 6 gün	2 yıl, 8 ay, 8 gün
14609/05 Kadir Gündüz ve diğerleri (Y.Çardak Köyü, 102 Nolu Ada, 220 Nolu Parsel)	01.06.2000	20.04.2001	10.12.2001	05.10.2004	4 yıl, 4 ay, 5 gün	2 yıl, 9 ay, 26 gün
28820/05 Sait Kurt ve diğerleri (iki dava, ‘Erenköyü Köyü, 102 Nolu Ada, 201 Nolu Parsel ve 102 Nolu Ada, 199 Nolu)	25.05.2000	05.02.2001	26.11.2001	28.02.2005	4 yıl, 9 ay, 6 gün	3 yıl, 3 ay, 4 gün
Gazi Kaya ve diğerleri (Y.Çardak Köyü, 101 Nolu Ada, 366 Nolu Parsel)	07.06.2000	20.04.2001	14.01.2002	28.02.2005	4 yıl, 8 ay, 23 gün	3 yıl, 1 ay, 15 gün
Gazi Kaya ve diğerleri (Y.Çardak Köyü, 102 Nolu Ada, 136 Nolu Parsel	01.06.2000	09.11.2001	07.10.2002	28.02.2005	4 yıl, 3 ay, 23 gün	2 yıl 4 ay, 23 gün
Hikmet Yaşar ve diğerleri (iki dava, Erenköyü Köyü, 104 Nolu Ada 443 Nolu Parsel ve 105 Nolu Ada 469 Nolu Parsel	31.05.2000	20.04.2001	19 et 26.11.2001	28.02.2005	4 yıl, 9 ay	3 yıl, 3 ay

Başvuru N° ve Başvuranların İsmi	Asliye Hukuk Mahkemesine Başvuru Tarihi	Karar Tarihi	Yargıtay Tarafından Onanma Tarihi	İdare Tarafından İcra Tarihi	Etkisiz Addedilen Dönem de Dâhil Olmak Üzere Bütün Dava Süresi	Etkisiz Addedilen Dönem
28822/05 Müslüm Gündüz (Aşağıcardak Köyü, 103 Nolu Ada 210 Nolu Parsel)	24.02.1999	14.04.2000	16.04.2001	28.02.2005	6 yıl, 6 gün	4 yıl, 10 ay, 15 gün
40038/05 Çapan Özmen ve Necip Özmen (Aşağıcardak Köyü, 109 Nolu Ada, 711 Nolu Parsel)	24.02.1999	30.12.1999	16.04.2001	06.05.2005	6 yıl, 2 ay, 12 gün	4 yıl, 21 gün
Ahmet Yalçinkaya (Aşağıcardak Köyü, 103 Nolu Ada 1346 Nolu Parsel)	24.02.1999	10.05.2000	16.04.2001	06.05.2005	6 yıl, 2 ay, 12 gün	4 yıl, 21 gün
Zeynep Oktaş ve Hatice Oktaş (Demirbaş) (Y.Çardak Köyü, 101 Nolu Ada, 288 Nolu Parsel)	07.06.2000	30.11.2001	07.10.2002	06.05.2005	4 yıl, 10 ay, 29 gün	2 yıl, 6 ay, 29 gün
Çapan Özmen (Aşağıcardak Köyü, 103 Nolu Ada, 268 Nolu Parsel)	15.10.1999	11.09.2002	07.04.2003	05.05.2005	5 yıl, 6 ay, 21 gün	2 yıl, 29 gün
Fehime Kaya (Aşağıcardak Köyü, 110 Nolu Ada, 754 Nolu Parsel)	24.02.1999	12.03.2002	16.09.2002	05.05.2005	6 yıl, 2 ay, 11 gün	3 yıl, 2 ay, 21 gün
Zeynep Tunç ve diğerleri (Aşağıcardak Köyü, 107 Nolu Ada,	24.02.1999	18.07.2001	28.01.2002	06.06.2005	6 yıl, 3 ay, 13 gün	3 yıl, 4 ay, 8 gün

OKTAŞ VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE KARARI

Başvuru N° ve Başvuranların İsmi	Asliye Hukuk Mahkemesine Başvuru Tarihi	Karar Tarihi	Yargıtay Tarafından Onanma Tarihi	İdare Tarafından İcra Tarihi	Etkisiz Addedilen Dönem de Dâhil Olmak Üzere Bütün Dava Süresi	Etkisiz Addedilen Dönem
643 Nolu Parsel)						
Necip Yavuz ve diğerleri (Keskince Köyü, 42 Nolu Parsel)	05.04.1999	22.05.2001	08.10.2001	30.05.2005	6 yıl, 1 ay, 26 gün	4 yıl, 9 gün
42038/05 Baharey Aslan (Erenköy Köyü, 105 Nolu Ada, 483 Nolu Parsel)	31.05.2000	30.11.2001	07.10.2002	24.05.2005	4 yıl, 11 ay, 24 gün	2 yıl, 7 ay, 17 gün
45287/05 Müslüm Gündüz (Aşağıçardak Köyü, 103 Nolu Ada, 202 Nolu Parsel)	28.02.2000	22.05.2002	17.10.2002	05.05.2005	5 yıl, 2 ay, 7 gün	2 yıl, 6 ay, 18 gün
45297/05 Müslüm Gündüz (Aşağıçardak Köyü, 103 Nolu Ada, 205, 206, 207, 208 Nolu Parsel)	28.02.2000	01.04.2003	23.10.2003	06.06.2005	5 yıl, 3 ay, 9 gün	1 yıl, 7 ay, 14 gün

EK 2

Başvuru N°	Başvuranların İsmi ve Doğum Tarihi	Başvuru Tarihi
14604/05	Ali OKTAŞ (1953), Mehmet OKTAŞ (1955), Müslüm OKTAŞ (1942), Reşit OKTAŞ (1944), Bekir OKTAŞ (1946) ve Rabia Yener OKTAŞ (1948)	15 Mart 2005
14609/05	Kadir GÜNDÜZ (1952), Müslüm GÜNDÜZ (1944) ve Müslüm GÜNDÜZ (1956)	15 Mart 2005
28820/05	Sait KURT (1940), Sakine DENİZ (1927), Fatma BIRBILEN (1938), Gazi KAYA (1965), Yasin KAYA (1960), Zeynep KAYA (OKTAŞ) (1963), Mehmet KAYA (1978), Cumali KAYA (1980), Ceyhun Kaya (1985), Fatoş KAYA(1975), Sultan KAYA (1976), Ceyhun KAYA (1985), Hikmet YAŞAR (1961), Mehmet Durdu YAŞAR (1953), Fatma YAŞAR (1914), Zarife OKTAŞ (1940), Leyli OKTAŞ (1942), Abdullah OKTAŞ (1966), Filiz OKTAŞ (1978), Ali OKTAŞ (1979) ve Halil OKTAŞ (1972)	26 Temmuz 2005
28822/05	Müslüm GÜNDÜZ (1944)	27 Temmuz 2005
40338/05	Çapan ÖZMEN (1924), Necip ÖZMEN (1942), Ahmet YALÇINKAYA (1948),Zeynep OKTAŞ (1952), Hatice (Demirtaş) OKTAŞ (1953), Fehime KAYA (1938), Zeynep TUNÇ (1941), Fatma TUNÇ (1957), Mehmet TUNÇ (1966), Sait TUNÇ (1970), Salih TUNÇ (1973), Zübeyde TUNÇ (1974), Sabiha YEŞİL (1965), Necip YAVUZ (1945),Serfinaz YAVUZ (1934), Zeliha ARSLAN (1957), Recep YAVUZ (1963), Müslüm YAVUZ (1969), Ömer YAVUZ (...), Emine YAVUZ (1978), Ayşe EŞKİKARA (1968), Mehmet YAVUZ (1955)	14 Ekim 2005
42038/05	Baharey ASLAN (1923)	14 Ekim 2005
45287/05 ve 45297/05	Müslüm GÜNDÜZ(1956)	14 ve 20 Ekim 2005